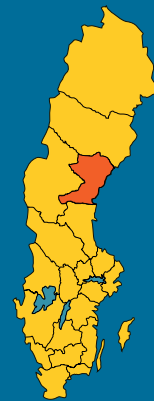

Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2015

Västernorrlands län

SAMMANFATTNING AV PROGNOSEN FÖR 2016

Sammanfattning

Återhämtningen av den globala ekonomin förstärks sakta men säkert under 2016 och 2017. USA agerar draglok för den globala tillväxten och Tysklands och Storbritanniens starka utveckling ger ytterligare draghjälp åt den svenska ekonomin. Tillväxtekonomierna med Kina i spetsen bedöms fortsätta att uppvisa en god tillväxt, även om tillväxtnivån har skruvats ned.

Arbetslösheten i Europa är dock fortfarande mycket hög och i detta perspektiv utmärker sig den svenska arbetsmarknaden på ett positivt sätt. Vi har en lägre arbetslöshet och högre ekonomisk tillväxt jämfört med euro-området. I Sverige har vi under lång tid haft en god inkomstutveckling som lett till en ökad privat konsumtion. Den ökade privata konsumtionen har i sin tur motverkat den låga exportefterfrågan, främst genom en ökad efterfrågan inom privata tjänster. Den starka utvecklingen i USA, Tyskland och Storbritannien väntas innebära draghjälp för svensk ekonomi och hushållens konsumtion bedöms kunna fortsätta upprätthålla efterfrågan ytterligare under 2016.

Sysselsättningen ökar långsamt

Till skillnad från riket som helhet så har Västernorrland inte återhämtat sig från den minskade sysselsättningen i samband med finanskrisen 2008-2009. När riket sammantaget haft en relativt god sysselsättningsutveckling under de senaste åren så har vi i länet haft en betydligt blygsammare sådan. Sedan 2009 har sysselsättningen i länet endast ökat med 1 procent medan den i riket ökat med nästan 6 procent under samma period. Arbetsgivarna i vår undersökning känner effekterna av den svaga efterfrågesituationen och är försiktiga i sina bedömningar av framtiden. Hushållens starka inkomstutveckling har dock bidragit till en ökad konsumtion av varor och tjänster och detta bedöms medföra en liten ökning av sysselsättningen under prognosperioden. Sysselsättningen i länet bedöms öka med cirka 600 personer under 2016. Detta innebär en ökning omfattande 0,6 procent för 2016.

...men även arbetslösheten ökar

Arbetslösheten är betydligt högre i Västernorrlands län än i riket totalt och uppgick i oktober 2015 till 9,2 procent av den registerbaserade arbetskraften, vilket motsvarar ca 11 000 personer. Trots att sysselsättningen beräknas öka under 2016 så bedöms den ökade arbetskraften i länet innebära att arbetslösheten också ökar. Arbetslösheten i länet beräknas därför uppgå till 9,8 procent under fjärde kvartalet 2016. Detta skulle innebära att antalet arbetslösa uppgår till nära 12 000 personer som genomsnitt för kvartal 4 2016, en ökning med 500 personer från fjärde kvartalet 2015.

Under andra och tredje kvartalen i år uppgick arbetslösheten i Västernorrlands län till i genomsnitt 8,8 procent av den registerbaserade arbetskraften. Riksgenomsnittet för samma period var 7,6 procent. Det finns stora skillnader i arbetslöshet mellan olika grupper. Under andra och tredje kvartalen hade männen en högre arbetslöshet än kvinnorna då 9,6 procent av männen i arbetskraften saknade jobb medan motsvarande siffra för kvinnorna var 7,8.

Ungdomsarbetslösheten i länet uppgick till 17,0 procent av arbetskraften i aktuell åldersgrupp, vilket kan jämföras med riksgenomsnittet under samma period som var 12,9 procent. Bland länets utrikes födda stod över en tredjedel utan arbete. Detta är betydligt högre än för riket i genomsnitt där motsvarande andel är en femtedel av arbetskraften.

Arbetslösheten är också betydligt högre bland personer utan gymnasieutbildning jämfört med de som har en avslutad gymnasieutbildning eller de som har en eftergymnasial utbildning.

Ju högre utbildningsnivå desto lägre arbetslöshet kan man generellt säga. Nästan var fjärde, eller 24,2 procent, av arbetskraften som saknar gymnasiebetyg är arbetslösa medan motsvarande siffra för personer med avslutad gymnasieutbildning är 7,5 procent och för eftergymnasialt utbildade är siffran 5,5 procent.

Utmaningar på länets arbetsmarknad

Kompetenskraven ökar och vissa grupper på arbetsmarknaden hamnar allt längre ifrån arbetsgivarnas krav.

Arbetsförmedlingen har identifierat de grupper som har svårare att hitta arbete och riskerar att hamna i långa tider av arbetslöshet:

- personer med högst förgymnasial utbildning
- personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- arbetslösa personer i åldrarna 55-64 år
- utomeuropeiskt födda personer

I oktober 2015 bestod arbetslösheten i Västernorrlands län till två tredjedelar, eller 66 procent, av personer som tillhör minst en av dessa grupper. En viktig uppgift är att stärka och stötta dessa personer på arbetsmarknaden för att kunna öka deras konkurrenskraft och chans till ett arbete. I tider av fortsatt svag arbetsmarknad kommer personer med färsk kunskaper från arbetslivet att konkurrera med personer som står längre från arbetsmarknaden och det är då viktigt att de arbetsmarknadspolitiska insatserna används fullt ut för att ge personer i utsatta grupper möjlighet att komma ut i arbete.

Arbetslösheten bland utrikes födda personer är betydligt högre än för befolkningen i genomsnitt. Mer än en tredjedel, eller 34 procent, av länets utrikes födda är inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen vilket kan jämföras med 6 procent, som är motsvarande andel för svenskfödda.

Den höga arbetslösheten bland utrikes födda personer är ett samhällsproblem som kräver samverkan av flera aktörer på arbetsmarknaden, inte minst Arbetsförmedlingen, kommuner, näringsliv och andra myndigheter. Vi har en krympande folkmängd i Västernorrlands län och vår kompetensförsörjning liksom vår framtida försörjningsbörda kommer i ökad utsträckning att falla på utrikes födda personer i yrkesverksamma åldrar. Om en tredjedel av dessa inte kommer in på arbetsmarknaden så ser länets framtid betydligt mer dystert ut.